

Tættere på Malala

"Better to live as a lion for one day, than as a slave for 100 years". - Hvilken ung afghansk mand har ikke hørt akkurat samme citat eller lignende til at illustrere den afghanske ildsjæl op gennem årtier. På toppen af klippen står hun så, denne lille pige, der i alle afskygninger ligner Malala, kastet tilbage til krigen mellem Afghanistan og England. Jeg spørger igen: Hvilken ung afghansk mand har ikke hørt om akkurat samme krig, som et slag, der fremmer modet i folkets hjerter? Afghanske unge mænd får disse historier ind med modernælken. Historierne planter mod i deres hjerter, og de bliver mindet om deres forhistorie og det ansvar, der hviler på deres skuldre.

I sjældne hjem, plantes dette mod også i pigerne.

KHATERAH PARWANI

KVINFOR ANMELDelse AF "HE NAMED ME MALALA" ER SKREVET AF KHATERAH PARWANI, SOM UDOVER AT VÆRE NÆSTFORKVINDE OG JURIDISK RÅDGIVER FOR 'EXITCIRKLEN' - NEJ TIL PSYKISK VOLD OG SOCIAL KONTROL! I SEPTEMBER MODOG SUZANNE GIESES MINDELEGAT, SOM GIVES TIL PERSONER, DER HAR GJORT EN EXCEPTIONEL INDSATS PÅ LICESTILLINGSOMRÅDET

Denne anmeldelse er skrevet af en kvinde med afghanske rødder, som blev født i Kabul og flygtede til Danmark, fordi hendes far delte Malalas fars indsig. Denne vision om at afghanske kvinder netop er undertrykte, fordi de besidder en styrke i en sådan grad, at den kan få selv den braveste mand til at skælve. Og fordi man afskar alle adgange til at denne styrke kunne blive udfoldet, forlod man sit hjemland

med tvang og ikke af fri vilje, men for sine døtres skyld. Som kvinde med afghanske rødder og med flygtningebaggrund var det derfor en helt særlig oplevelse at se dokumentaren "He Named Me Malala". Genkendeligheden i de små sætninger, deltaljerede scener i hjemmet, bekymringer og frustrationer, såvel som drømme og ambitioner hæftet til idealistiske mål trængte sig straks ind under min hud.

Tilskuerne bliver med filmen revet ud af deres rutineprægede dagligdag af sikkerhed og tryghed og ind i en virkelighed, hvor man dagligt bliver overvåget og truet. En dagligdag tusinder af kilometer væk fra Danmark, gemt bag magiske store bjerge. Dokumentaren er skelsættende, fordi den introducerer tilskueren til, hvordan virkeligheden kan ændre sig øjeblikkeligt. I baggrunden vender lyden af radio-mullahen Fazlullah med jævne mellemrum tilbage, hvis prædikener rækker ud til hvert enkelt hjem i Swat-dalen.

Indledningsvist teologiske prædikener, der forsøger at tale den islamiske identitet op og som bliver modtaget med stor hæder hos den enkelte borger. Man får oplevelsen af de små frø, der bliver plantet, og hvordan man ikke nødvendigvis oplever Talibanbevægelsen som en særlig trussel, men tværtimod som forkæmpere for retten til en religiøs identitet. Denne idealisering af Mullahen, som nærmest bliver beundret som en slags rockstjerne, giver et interessant indblik i, hvordan tilliden langsomt bliver bygget op. Med stigende magt og indflydelse tager hans prædikener en drejning, som bliver mere og mere åben overfor indgribende foranstaltninger, der misbruger befolkningens tillid til at forbryde sig mod deres

individuelle frihed og ret til at definere sig selv.

Filmen skitserer barndommens uskyld, når regler og hårde rammer ikke helt giver mening, og netop på grund af barndommens ustyrlige nysgerrighed bliver der stillet spørgsmålstegn ved alle restriktionerne. Vi kender alle til børns stædige og insisterende nysgerrighed, men som voksne tilskuere kan vi heller ikke placere os i den virkelighed, hvor nysgerrigheden bliver forbudt – selv for et barn.

NUANCERET BILLEDE AF DEN MUSLIMSKE FAR

Dokumentaren tager også den vestlige tilskuer ind i en verden, hvor en fars offervillighed testes til yderste grænse. Som far står man i dilemmaer, når man eksklusivt placeres som overhoved i kraft af ens køn, men man samtidig ikke kan vende ryggen til, at der ikke er nogen alternativer, hvis man ønsker at ens børn ikke bare overlever, men at de også får adgang til at leve et liv bygget på visioner om frihed og ligestilling. Uagtet om det er ens sønner eller døtre. Båndet mellem Malala og hendes far er opløftende. En far som overdrager pennen til sin datter, uden at diktere rammerne for hendes ytringsfrihed. Kærligheden mellem de to er så gribende, og billederne taler sit eget sprog, når hun drager gennem verdenen med et fast greb om hendes fars hånd og med hovedet hvilende på hans ene skulder. Relationen mellem dem er så befriende, for som hun selv understreger, så er hun ikke et produkt af sin far, men hun er sin egen. Disse scener er et fint bidrag til at nuancere det ensidige og dæmoniserende billede om den farlige, stygge muslimske far, hvis kontrol, muslimske døtre er underlagt.

SAMTIDIG ER DET INTERESSANT AT IAGTTAGE, AT MALALAS MOR I DOKUMENTAREN FREMSTÅR SOM EN SKYGGETILSTAND. MALALA FORTÆLLER OM DERES INDBYRDES UENIGHEDER, OM EN KVINDES ROLLE I FAMILIEN OG I SAMFUNDET, SOM JEG UNÆGTELIG KAN GENKENDE FRA MINE EGNE UENIGHEDER MED MIN MOR. DEN KOMPLEKSITET VED, AT ENS MOR HAR SVÆRT VED AT KAPERE DEN FRIHED, SOM HENDES DATTER AFKRÆVER OG DERNÆST UDØVER, FORDI MOREN HELE SIT LIV SELV ER BLEVET INFICERET MED, AT DET ER FORKERT.

Særligt den scene, hvor familien sidder og spiller kort, men hvor moren ikke deltager, virker malplaceret. Hun mumler lidt under kortspillet, fordi hun tydeligvis ikke plejer at deltage. Det har ikke været hendes rolle at være den deltagende, men mere den støttende part. Man får aldrig rigtig hørt hendes stemme, i hvert fald ikke i samme grad som de øvrige familiemedlemmer. Malala forsøger også at forklare, at det skyldes, at hendes mor netop ikke fik sin skolegang, men det havde været interessant med mere indgående plads til hendes stemme, uanset om hun har siddet på skolebænken eller ej. Det er skellet mellem en forældregeneration, der på mange måder er blevet frarøvet adgange til at afsøge egne ambitioner og en generation af efterkommere, som rammer en mur, fordi dannelsens rute splitter datter og mor. Denne mur ramte jeg ofte med min egen mor, men med årenes erfaringer, lærte jeg også at rumme hendes stemme. Det er præcis i de tilfælde, at man skal give kvinden en stemme, når hun er lodret uenig med én.

MALALAS UNDRENDE UDSTRÅLING I BRITISK SELSKAB

Når Malala smiler, smiler hun kun med halvdelen af ansigtet. Det er en af følgerne af drabsforsøget og de efterfølgende mange operationer. Hun har en alvorlig udstråling, og til tider får man en følelse af, at hun er overmenneskelig, men så er der tidspunkter, hvor man også kommer ind under huden på hende. Filmen indeholder ikke scener, hvor hun taler direkte om smerten og måske afskeden med den forfængelighed som mange teenagepiger næppe vil være foruden, men det hviler som en stemning mellem scenerne. Hendes halve smil, som er blevet frarøvet, har sat sig tungt i mig. Eller at hun ikke kan høre med det ene øre og derfor har fået indopereret et høreapparat, Cochlear implant, bag det ene øre. Det høreapparat kender jeg om nogen bedre end de fleste, for min mor havde præcis samme apparat opereret ind bag øret, og jeg kender skyggesiderne ved tab af hørelsen og afhængigheden af det magnetiske apparat. På den anden side, oplever man også teenagepigens, der bliver genert, når snakken falder på det modsatte køn. Eksempelvis driller dokumentaristen hende modigt ved at komplimentere nogle af hendes idoler, som Cricket stjernen Shan Watson. Hun reagerer

genert og forsøger at aflede opmærksomheden. Jeg kan forestille mig, at generthedens omfang, når det kommer til det modsatte køn, forekommer ukendt og uforståelig. Det er dog disse sider, som minder os om, at det ikke er så længe siden, at Malala bare var en ganske almindelig pige bosiddende i Swat-dalen og hvor afstanden mellem kønnene blev dikteret anderledes end i Vesten. Hun fortæller blandt andet også om hendes skoleuniform i Birmingham og at hendes skørt er lidt længere end de andre pigers. Hun pointerer også, at det er sådan, hun har det bedst. I en scene sidder hun i egne tanker og spiser chips omringet af engelske teenagepiger. Jeg kunne ikke undgå at spørge mig selv, hvem havde hun mon været, hvis hun blev født i Birmingham, og man vendte tilbage til den scene. Hendes karakter og undrende udstråling er markant i det selskab, og man kan se, at hun befinder sig i en verden, hun ikke lige selv har valgt, men som hun må vænne sig til.

**SAVNET EFTER HJEMLANDET
GENNEMSTRØMMER HELE DOKUMENTAREN, OG
DEN ER SMERTEFULD. DEN MARKERER SIG ISÆR
HOS KVINDERNE, MÆRKELT NOK. MOR OG
DATTER DELER LÆNGSLEN EFTER DERES
HJEMLAND OG HJEM. SAVNET SÆTTER SIG
TUNGT I TILSKUEREN, NÅR MALALA UDTRYKKER
ØNSKE OM BARE AT SE SIT BARNDOMSHJEM
IGEN, SELVOM HUN UDEN VAKLEN
ANERKENDER, AT DET KAN KOSTE HENDE LIVET
AT VENDE TILBAGE. DET GÅR OP FOR EN,
HVLKEN UERSTÄTTELIG PRIS DET OGSÅ KOSTER,
AT VÆRE HENDE. EN PIGE, HVIS SIKKERHED
ALTID ER TRUET OG ENDDA TRUET AF IKKE
HVEM SOM HELST, MEN AF SELVESTE TALIBAN.**

I en tid hvor især den muslimske minoritet er til debat i de vestlige lande, så indbyder denne dokumentar også til debat om dobbelt-identitet. Malalas stålfæstethed og urokelighed opløser rodløsheden, når det kommer til hendes kulturelle identitet og især hendes religiøse identitet. Hendes frihedskamp handler i den grad også om oplysning om Islam og kønnenes ligestilling inden for Islam. På et tidspunkt bliver hun blandt andet spurgt ind til hendes tilgivelse af gerningsmændene, og hun svarer med henvisning til sin religion, at hun har frigjort sig af det.

MALALA MIDT I EN BOND-TID

Mens vi i disse dage sidder på kanten af stolen og venter på at se den næste Bond-film, efterlader "He Named Me Malala" én med langt mere indsigt end Bond nogensinde kan plante i én.

**MAN FORLADER BIOGRAFEN MED EN FØLELSE
AF, AT ALT ER MULIGT OG DENNE FØLELSE ER
NOGET, SOM JEG IGENNEM MIT ARBEJDE
KÆMPER MED AT PLANTE I UNGE PIGER, HVIS
LIV PÅ MANGE MÅDER OGSÅ MINDER OM
MALALAS. EN FØLELSE AF AT, DER ALTID ER EN
STØRRE SAG, SOM MAN FORPLIGTER SIG TIL I
KRAFT AF DE ERFARINGER, SOM MAN GØR SIG
GENNEM LIVET. DEN FØLELSE ER SVÆR AT
IGNORERE, NÅR MAN SVARER JA TIL
SPØRGSMÅLET: "ER DER ET ALTERNATIVT LIV?"
ELLER NÅR MAN TØR SPØRGE SIG SELV:
"HVORFOR MÅ HAN, NÅR JEG IKKE MÅ?"**

"HE NAMED ME MALALA"

Filmen har premiere d. 28. oktober
2015 i biografen landet over

Dokumentarfilmen bør give ekko igennem verden og især i Afghanistan, for selvom Malala er født i Pakistan, så genkendes hendes virkelighed langt bedre i nabolandet. Et land, som i den

grad mangler kvindelige forbilleder, der kæmper for ligestilling. Der er brug for hende overalt i verden, hvor den kulturelle og religiøse, tolerante kommunikation er dalende, når det kommer til italesættelsen af frihedskampen blandt muslimske kvinder. Det er netop det, der får Malalas stemme til at trænge igennem. Hendes enestående evne til at formidle sit budskab ud til alle verdens kvinder, lige fra lille Mariam i Afghanistan til Englands Dronning Elizabeth.